

กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย

Strategies for Presenting Content in the Department of Health's Infographics

พัชรารณ คชินทร์^{1*} / กิตติพงศ์ เกลี้ยงเกล่า²

Pacharaporn Kachin/ Kittipong Kleangkao

^{1, 2}สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Phuket Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ : 15 ตุลาคม 2567
ปรับปรุงแก้ไข : 7 ธันวาคม 2567
ตอบรับตีพิมพ์ : 11 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย เก็บข้อมูลของกรมอนามัยในเว็บไซต์ AnamaiMedia ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 จำนวนทั้งสิ้น 904 ภาพ จากนั้นนำมาคัดเลือกตามขอบเขตที่กำหนดไว้ และได้แผนภาพอินโฟกราฟิกที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 104 ภาพ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ผลการศึกษาพบ 1. การใช้พาดหัวในแผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย ปรากฏ 2 ลักษณะ คือ พาดหัวหลัก พบการใช้พาดหัวหลักประเภทคำมากกว่าประเภท

กลุ่มคำ และพาดหัวรอง พบการใช้พาดหัวรองเพื่อขยายความและเชื่อมโยงความจากพาดหัวหลัก 2. การนำเสนอเนื้อหาตามประเภทอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย พบ 5 รูปแบบ ได้แก่ การอธิบายข้อมูล การแจกแจงข้อมูล การแสดงสถิติหรือผลสำเร็จ การแสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล และการแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล ทั้งหมดทำให้เห็นว่าเว็บไซต์ AnamaiMedia มีกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่หลากหลาย โดยสามารถนำข้อมูลเชิงสุขภาพที่มีความซับซ้อนมาเผยแพร่ได้อย่างน่าสนใจ ตลอดจนทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องของสุขภาพ สาเหตุ และสภาพปัญหา รวมถึงแนวทางการรับมือ และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่าย และใช้ระยะเวลาอันรวดเร็ว

คำสำคัญ : กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา, อินโฟกราฟิก, สุขภาพ, กรมอนามัย

Abstract

This research article examined the strategies for presenting content in the infographics of the Department of Health. Data was collected from the AnamaiMedia website from March 26, 2019 – November 20, 2023, a total of 904 images, covering a total of 104 images within the defined scope, and then analyzed according to the specified issues specified in the descriptive research format.

The study results revealed that: 1) The use of headlines in the infographics of the Department of Health consisted of two types: main headlines, where the use of word-type main headlines was more prevalent than phrase-type, and sub headlines, which were used to elaborate on the main headlines, and 2) The presentation of content according to the types of infographics from the Department of Health revealed five formats: explaining information, detailing information, displaying statistics or

achievements, showing sequences, and illustrating data connections. Overall, this indicated that the AnamaiMedia website employed a variety of strategies for presenting content in infographic sheets, effectively disseminating complex health information in an engaging manner.

Keywords: Strategies for Presenting Content, Infographics, Health, The Department of Health

บทนำ

ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ทั้งด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ความคิด และทัศนคติ ดังที่ ญัฐพล บัวอุไร (2554) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2558) และ ระวี แก้วสุกใส และ ชัยรัตน์ จุสปาโล (2556) กล่าวว่า ขณะนี้การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในประเทศไทย มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ด้วยการสนับสนุนของรัฐบาล และการวางทิศทางการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อีกทั้งคุณลักษณะเด่นของอินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็นการสื่อสารแบบสองทาง คือผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถสื่อสารแบบโต้ตอบกันได้ และผู้รับสารสามารถสร้างข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ ในโลกอินเทอร์เน็ต เกิดเป็นสังคมขนาดใหญ่ที่เรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) ทำหน้าที่สร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยมุ่งเน้นการสร้างชุมชนออนไลน์ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงกันในเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทางด้านความรู้ ความคิด หรือความสนใจร่วมกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งผ่านสื่อหลายหลาก โดยเฉพาะสื่อสารสนเทศอย่าง อินโฟกราฟิก

อินโฟกราฟิก เป็นสื่อสารสนเทศประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยอาศิรา พนาราม (2555) สุดาพร ศรีพรมมา (2557) บล็อกโอแฉิตซี (2557: 1) และ จุติพงศ์ ภูสุมาศ (2560) สรุปได้ว่า สื่อประเภทอินโฟกราฟิก คือ สื่อที่มีการนำข้อมูลที่ซับซ้อนยากต่อการทำความเข้าใจ ประสบการณ์ และความรู้ของผู้สร้างสื่อมาถ่ายทอดผ่านสารสนเทศในลักษณะข้อมูลภาพหรือกราฟิก อาจออกมาในรูปของ กราฟเส้น กราฟแท่ง สัญลักษณ์ แผนภูมิ แผนภาพ และรูปภาพ ที่ถูกออกแบบในลักษณะภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย และเห็นภาพได้อย่างชัดเจนในเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องใช้ผู้นำเสนอ โดยหลักในการออกแบบอินโฟกราฟิกแบ่งเป็นส่วนของข้อมูล และส่วนของการออกแบบ ด้วยจุดเด่นของสื่ออินโฟกราฟิกที่สามารถอธิบายข้อมูลที่ยากและซับซ้อน ทำให้ผู้รับสารเข้าใจง่ายในเวลาอันรวดเร็ว จึงทำให้ปัจจุบันมีการสร้างงานด้วยสื่ออินโฟกราฟิกเป็นจำนวนมาก โดยมีจุดประสงค์ในการนำเสนอข้อมูลให้แก่ประชาชนทั่วไปให้สามารถเข้าใจเรื่องของสุขภาพ สาเหตุ และสภาพปัญหา รวมถึงแนวทางการรับมือและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่าย และใช้ระยะเวลาอันรวดเร็ว

สำหรับเว็บไซต์ AnamaiMedia คือ เว็บไซต์ที่รวบรวมสื่อความรู้ สารสุขภาพ และเคล็ดลับในการดูแลตนเอง จากแพทย์และผู้เชี่ยวชาญของกรมอนามัย มาเผยแพร่ให้ผู้ที่สนใจได้รับทราบ โดยมีการนำเสนอเนื้อหาการส่งเสริมสุขภาพด้านต่าง ๆ ของผู้คนทุกเพศและทุกวัย และมีการรวบรวมสื่อใหม่ของกรมอนามัยทุกประเภทที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานวิชาการมารวมอยู่ที่ฐานข้อมูลเดียวกัน ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุข โดยเฉพาะการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของสุขภาพ การออกกำลังกาย และโรคภัยต่าง ๆ ที่มีทั้งการให้ความรู้ ข้อแนะนำ และเผยแพร่ข่าวสารผ่านแผนภาพอินโฟกราฟิก ทำให้ผู้อ่านสามารถรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ซับซ้อนอย่างเรื่องสุขภาพได้ง่ายยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของเว็บไซต์ เช่น “กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา

ในแผนภาพอินโฟกราฟิกของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)” ของ กมลวรรณ ลิ้มเจษฎาพงษ์, จริญญา ธรรมโชติ และ สมิต์ชาติ พุมมา (2561) “การวิเคราะห์วัฒนธรรมภาษาในโพสต์เตอร์ภาพยนตร์ของค่ายหนัง GDH559 จากแอปพลิเคชัน อินสตาแกรม (Instagram)” ของ ลภัสรดา เหล็กเพชร และ จุฑามาศ ศรีระชา (2563) แม้จะมีผู้ศึกษาเรื่องลักษณะดังกล่าวไว้แล้ว แต่การศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาใน แผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัยยังไม่มีผู้ใดศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็น ความสำคัญในการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าใจเกี่ยวกับการ นำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้วรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของ กรมอนามัย ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 904 ภาพ โดยคัดเลือกแบบเจาะจง คือ ศึกษาเฉพาะแผนภาพ อินโฟกราฟิกที่นำเสนอในกลุ่มต่าง ๆ ที่ปรากฏในเว็บไซต์ ดังนี้ ฟันยังดี แม่และเด็ก วัยเรียนวัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ โภชนาการ ออกกำลังกาย ทันตสาธารณสุข สุขาภิบาล อาหารและน้ำ อนามัยสิ่งแวดล้อม กฎหมายสาธารณสุข และ สาสุข ชัวร์ รวมจำนวน 104 ภาพ โดยทั้งนี้ผู้วิจัยไม่เลือกศึกษาอินโฟกราฟิกที่นำเสนอเกี่ยวกับโรค COVID-19 เนื่องจากในปัจจุบันสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ได้คลี่คลายลงแล้ว แต่เรื่องของ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพอื่น ๆ นั้นยังคงเป็นสิ่งที่มีการนำเสนอ อย่างต่อเนื่องทุกช่วงเวลา

นอกจากนี้ยังมีการรวบรวม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์
- 2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอินโฟกราฟิก
- 3) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษา

2. ขั้ววิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการใช้ภาษาในการพาดหัว ในสื่อโปสเตอร์ ของลักสรดา เหล็กเพชร และ จุฑามาศ ศรีระชา (2563) ที่ศึกษางานวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์หัวจันภาษาในโปสเตอร์ภาพยนตร์ของค่ายหนัง GDH559 จากแอป-พลิเคชันอินสตาแกรม (Instagram)” และแนวคิดประเภทของการออกแบบอินโฟกราฟิก ของ ธัญธัช นันทชนก (2559) ในหนังสือ “Infographic Design” โดยสามารถวิเคราะห์ ได้ 2 ด้าน ดังนี้

- 1) การใช้พาดหัวที่ปรากฏในภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย
- 2) การนำเสนอเนื้อหาตามประเภทอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย

3. ขั้วสรุปผลงานวิจัย

งานวิจัยเรื่องกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยจะสรุปผลผ่านการนำเสนอ ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

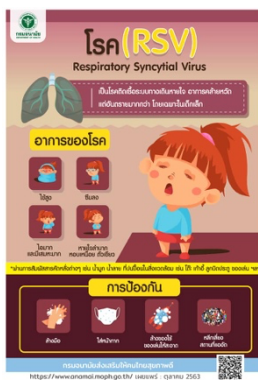
ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของ กรมอนามัย จำนวน 104 ภาพ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้พาดหัวที่ปรากฏในภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย

1.1 พาดหัวหลัก คือ ข้อความที่สำคัญของเรื่อง เด่นชัดที่สุดในภาพอินโฟกราฟิก นำมาตีพิมพ์เป็นหัวเรื่องเพื่อให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้อ่าน โดยแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย จำนวน 104 ภาพ ปรากฏการใช้พาดหัวหลัก 2 ลักษณะ ได้แก่ พาดหัวหลักในรูปแบบคำ จำนวน 66 ภาพ และพาดหัวหลักในรูปแบบกลุ่มคำ จำนวน 38 ภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 พาดหัวหลักในรูปแบบคำ โดยมักปรากฏในลักษณะชื่อเรียกโรคอาการที่เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ หรือสิ่งที่มีผลผลิตต้องการจะสื่อความหมายถึงโดยตรง เช่น โรคปรีทนต์ เบาหวาน โรค (RSV) โรคเห็อก ตกเลือด ้วยทอง หน้าผน ฟาผ่า เตือน และป้องกัน ผู้วิจัยพบพาดหัวหลักประเภทคำ จำนวน 66 ภาพ ตัวอย่างดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกปรากฏพาดหัวหลักในรูปแบบคำ
(กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า ภาพที่ 1 และ ภาพที่ 2 มีลักษณะการใช้พาดหัวหลักในรูปแบบคำ ได้แก่ คำว่า โรค (RSV) Respiratory

Syncytial Virus และ โรคหัด ซึ่งในตัวอย่างนี้คือ การอธิบายความรู้เกี่ยวกับโรคนี้ ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านพาดหัวหลักและสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าแผ่นภาพอินโฟกราฟิกนี้กำลังนำเสนอเนื้อหาใด

1.1.2 พาดหัวหลักในรูปแบบกลุ่มคำ มีปรากฏหลากหลายลักษณะตามใจความสำคัญของข้อมูลที่ผู้ผลิตต้องการสื่อผ่านแผ่นภาพอินโฟกราฟิกนั้น ๆ เช่น เคล็ดลับเพิ่มความสูง ลูกรักฟันดีเริ่มที่ซี่แรก อ่อนหวานน้ำตาลพอดีที่ 4 กรัม 5 ทางรอดปลอดภัยในวันที่น้ำท่วม จุดไหนของส้วม วิธีการรับมือภัยหนาว นมแม่ดีอย่างไร อยากจะวิ่ง (ยิง) ต้องรู้ เลือกของเล่นอย่างไรให้ปลอดภัยกับเด็ก และโซเดียมในเครื่องปรุงรส ผู้วิจัยพบพาดหัวหลักประเภทกลุ่มคำ จำนวน 38 ภาพ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกปรากฏพาดหัวหลักในรูปแบบกลุ่มคำ
(กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า ภาพที่ 3 และ ภาพที่ 4 มีลักษณะการใช้พาดหัวหลักในรูปแบบกลุ่มคำ ได้แก่ คำว่า “เลือกของเล่นอย่างไรให้ปลอดภัยกับเด็ก” และ “โซเดียมในเครื่องปรุงรส” ซึ่งเป็นการนำใจความ

สำคัญของเนื้อหาและข้อมูลที่ต้องการนำเสนอมากกล่าวให้สั้นและกระชับมากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านพาดหัวหลักและเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ในทันที

1.2 พาดหัวรอง คือ ข้อความขยายทำให้พาดหัวหลักกระจ่างขึ้น หรือสร้างความเข้าใจที่ต่อเนื่อง เป็นส่วนที่อาจมีหรือไม่มีก็ได้ โดยแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย จำนวน 104 ภาพ ปรากฏการใช้พาดหัวรองหลัก 2 ลักษณะ ได้แก่ แผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการใช้พาดหัวรองคู่กับพาดหัวหลัก จำนวน 88 ภาพ และแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่ไม่ปรากฏพาดหัวรอง (ใช้เพียงพาดหัวหลัก) จำนวน 16 ภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 5 และ ภาพที่ 6

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกปรากฏพาดหัวรอง (กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า ภาพที่ 5 และภาพที่ 6 มีลักษณะการใช้พาดหัวรองทำหน้าที่ขยายความและสร้างความเข้าใจที่ต่อเนื่องจากพาดหัวหลัก โดยในตัวอย่างนี้เป็นการใช้พาดหัวรองเพื่อบอกถึงกลุ่มเป้าหมายที่ภาพอินโฟกราฟิกกำลังสื่อสารด้วย เนื่องจากพาดหัวหลักเป็นลักษณะของการชี้ให้เห็นถึงข้อมูลเกี่ยวกับผัก และขั้นตอนการฝากครรภ์ ซึ่งพาดหัวรองได้ใช้กลุ่มคำขยายความและ

เน้นย้ำว่าข้อมูลดังกล่าวเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายใด ซึ่งก็คือ สตรีที่กำลังให้นมบุตร และผู้หญิงที่ต้องการความรู้เกี่ยวกับการฝากครรภ์

2. การนำเสนอเนื้อหาตามประเภทอินโฟกราฟิก โดยแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย จำนวน 104 ภาพ ปรากฏ 5 รูปแบบ ได้แก่ อธิบายข้อมูล จำนวน 17 ภาพ แจกแจงข้อมูล จำนวน 31 ภาพ แสดงสถิติหรือผลสำเร็จ จำนวน 10 ภาพ แสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล จำนวน 39 ภาพ และแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล จำนวน 7 ภาพ ดังนี้

2.1 อธิบายข้อมูล หมายถึง ภาพอินโฟกราฟิกที่เน้นนำเสนอข้อมูลสำคัญแค่ส่วนเดียว หรือย่อหน้าเดียว นอกจากนั้นเป็นภาพกราฟิกที่นำเสนอมาประกอบโดยผลการวิจัยพบอธิบายข้อมูล จำนวน 17 ภาพ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 9 ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอธิบายข้อมูล (กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอธิบายข้อมูล เรื่อง “ดื่มน้ำ (มากไป) ...ใช่ว่าจะดี” ซึ่งเป็นการนำใจความสำคัญของเนื้อหาและข้อมูลเกี่ยวกับการดื่มน้ำมาอธิบายให้สั้นและกระชับ

มากที่สุดในส่วนต้นของภาพ นอกเหนือจากนั้นจะเป็นภาพกราฟิก ได้แก่ ขวดน้ำ แก้วน้ำ และคนที่มีกริยากำลังดื่มน้ำมาประกอบ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้อ่านทราบปริมาณการดื่มน้ำที่เหมาะสมนั่นเอง

2.2 แจกแจงข้อมูล หมายถึง ภาพอินโฟกราฟิกที่เน้นนำเสนอข้อมูล โดยแบ่งแยกย่อยออกเป็น ส่วน ๆ หรือเป็นข้อ ๆ โดยผลการวิจัยพบแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการแจกแจงข้อมูล จำนวน 31 ภาพ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 10

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอเนื้อหา
รูปแบบแจกแจงข้อมูล (กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบการแจกแจงข้อมูล เรื่อง “4S คุณเข้ม ปือ เท้า ปาก” โดยมีการแจกแจงข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 S รักษาความสะอาด ส่วนที่ 2 S รักษาสุขอนามัย ส่วนที่ 3 S ระวัง และส่วนที่ 4 S รู้ทัน ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดนี้เป็นการให้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับพาดหัวด้านบน โดยเป็นเนื้อหาที่มุ่งเผยแพร่ให้กลุ่มแม่และเด็กศึกษาข้อมูล เพื่อนำไป

ปฏิบัติตามข้อแนะนำต่าง ๆ ให้ถูกวิธี ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดระเบียบเนื้อหาที่ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจได้ในทันที

2.3 แสดงสถิติหรือผลสำเร็จ หมายถึง ภาพอินโฟกราฟิกที่แสดงสถิติ หรือสำรวจอย่างใดอย่างหนึ่ง มักมีตัวเลขแสดงจำนวน หรือบอกปริมาณเป็นส่วนประกอบ โดยผลการวิจัยพบแสดงสถิติหรือผลสำเร็จ จำนวน 10 ภาพ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 11

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอเนื้อหา
รูปแบบแสดงสถิติหรือผลสำเร็จ (กรมนานมัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบแสดงสถิติหรือผลสำเร็จ มักมีตัวเลขแสดงจำนวน หรือบอกปริมาณเป็นส่วนประกอบ โดยตัวอย่างนี้มีการบอกปริมาณน้ำตาลในน้ำอัดลมที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้อ่านได้รับรู้ว่าน้ำอัดลม ขนาด 325 ซีซีนั้น มีปริมาณน้ำตาล 8.5 ช้อนชา เทียบเท่ากับน้ำตาลในลูกอมจำนวนมากถึง 17 เม็ด และขนาด 375 ซีซี มีปริมาณน้ำตาล 9.5 ช้อนชา เทียบเท่ากับน้ำตาลในลูกอมจำนวนมากถึง 19 เม็ด ซึ่งหากบริโภค

มากเกินไปย่อมส่งผลเสียต่อร่างกายของเด็ก เหล่านี้เป็นตัวเลขและข้อความที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2.4 แสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล หมายถึง ภาพอินโฟกราฟิกที่ใช้แสดงข้อมูลที่เป็นลำดับ หรือเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน ส่วนใหญ่แล้วมีการใส่ตัวเลข 1, 2, 3... กำกับด้วย โดยผลการวิจัยพบแสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล จำนวน 39 ภาพ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 12

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอเนื้อหา
แสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล (กรมนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบแสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล ซึ่งเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่สำคัญมาจัดเรียงให้เป็นข้อ ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจวิธีการหรือกระบวนการได้อย่างชัดเจน โดยแผ่นภาพอินโฟกราฟิกเรื่อง “ขั้นตอนการฝากครรภ์ เรื่องที่คุณแม่มือใหม่ต้องรู้” เริ่มจากขั้นตอนแรกไปยังขั้นตอนสุดท้าย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 คุณหมอมะจะมีการถามประวัติคุณแม่อย่างละเอียด ขั้นตอนที่ 2 ตรวจร่างกายมีการวัดความดัน ปริมาณน้ำตาลในร่างกาย ขั้นตอนที่ 3 ตรวจครรภ์ มีการดูความสัมพันธ์ของขนาดมดลูกกับอายุครรภ์ ขั้นตอนที่ 4

มีการฟังการเต้นของหัวใจทารก หรือมีการตรวจอัลตราซาวด์ หลังจากนั้นคุณแม่ต้องรับสมุดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพแม่และเด็ก และรับยาบำรุง แต่ละชั้นตอนมีตัวเลขกำกับแสดงสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามลำดับ นอกจากนี้เนื้อหาจะถูกนำเสนอในรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และยังทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพรวม เข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้อย่างรวดเร็ว

2.5 แสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล หมายถึง ภาพอินโฟกราฟิกที่ใช้แสดงข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันแต่ไม่ได้มีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอน อินโฟกราฟิกรูปแบบนี้มักมีเส้นลูกศรหรือสัญลักษณ์แสดงความเชื่อมโยงกัน โดยผลการวิจัยพบแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล จำนวน 7 ภาพ ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 13

ตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอเนื้อหา

รูปแบบแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล (กรมอนามัย, 2562)

จากตัวอย่างแผ่นภาพอินโฟกราฟิกข้างต้นเห็นได้ว่า มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล เรื่อง “วันงดสูบบุหรี่โลก เลิกสูบ ลดเสี่ยง คุณทำได้” ด้วยการใช้เส้นประลากประเภทของอาหารที่มีส่วนช่วยให้การเลิกบุหรี่

ประสบความสำเร็จได้มี 4 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 ลูกอม หมากรั้ว ที่ช่วยเลิกบุหรี่ เคี้ยว/อม ซ้ำ ๆ ช่วยลดความอยากบุหรี่ ประเภทที่ 2 มะนาว ทำให้ต่อมรับรสบุหรี่ เปลี่ยนไป ช่วยลดความอยากบุหรี่ ประเภทที่ 3 ชาโสม สามารถบำบัดการติดนิโคติน และประเภทที่ 4 นมและผลิตภัณฑ์นม ทำให้บุหรีมีรสชาติดม ช่วยลดการสูบบุหรี ซึ่งเป็น เนื้อหาที่เชื่อมโยงการลด เลิก ลดเสี่ยง ของการสูบบุหรีนั่นเอง

อภิปราย

จากการศึกษาเรื่องกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของ กรมอนามัย ผู้วิจัยสามารถนำเสนอการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์พบกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพ อินโฟกราฟิกของกรมอนามัย 2 ประเภท ดังนี้ 1. การใช้พาดหัว โดยแผ่นภาพ อินโฟกราฟิกของกรมอนามัย จำนวน 104 ภาพ พบการใช้พาดหัว 2 ลักษณะ คือ การใช้ พาดหัวหลัก (การใช้พาดหัวหลักประเภทคำ จำนวน 66 ภาพ และการใช้พาดหัวหลัก ประเภทกลุ่มคำ จำนวน 38 ภาพ) และการใช้พาดหัวรอง (แผ่นภาพอินโฟกราฟิกที่มี การใช้พาดหัวรองคู่กับพาดหัวหลัก จำนวน 88 ภาพ และแผ่นภาพอินโฟกราฟิก ที่ไม่ปรากฏพาดหัวรอง จำนวน 16 ภาพ) และ 2. การนำเสนอเนื้อหาตามประเภท อินโฟกราฟิก โดยแผ่นภาพอินโฟกราฟิก จำนวน 104 ภาพ พบการนำเสนอเนื้อหา 5 รูปแบบ ได้แก่ อธิบายข้อมูล จำนวน 17 ภาพ แจกแจงข้อมูล จำนวน 31 ภาพ แสดงสถิติหรือผลสำเร็จ จำนวน 10 ภาพ แสดงลำดับขั้นตอนของข้อมูล จำนวน 39 ภาพ และแสดงความเชื่อมโยงของข้อมูล จำนวน 7 ภาพ

เมื่อนำผลการศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของ กรมอนามัย มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ ลภัสรดา เหล็กเพชร และ จุฑามาศ ศรีระชา (2563) การวิเคราะห์วัจนภาษาในโปสเตอร์ภาพยนตร์ของค่ายหนัง GDH559 จาก แอปพลิเคชันอินสตาแกรม (Instagram) พบประเด็นการพาดหัว ปรากฏทั้งหมด 2 ประเภท คือ พาดหัวหลักและพาดหัวรอง และมีการออกแบบเนื้อหาผ่านโปสเตอร์

มุ่งเน้นการออกแบบที่มีสีสันสดใสและเรียบง่าย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมเนื้อหา ส่วนใหญ่กระชับและเข้าใจง่าย โดยมักใช้ตัวละคร หรือฉากภาพยนตร์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงกับผู้ติดตาม รูปแบบการจัดวางเนื้อหาเน้นความเป็นระเบียบ ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดได้ในทันที นอกจากนี้ อินโฟกราฟิก ยังมีการปรับให้เข้ากับแก่นหลักของหนังสือต่าง ๆ และสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นชัดเจน ส่วนผลการศึกษาก็แตกต่างกัน เนื่องจากเว็บไซต์ AnamaiMedia เป็นสื่อมัลติมีเดีย ส่วนการนำเสนอผ่านอินโฟกราฟิกของเว็บไซต์ AnamaiMedia มุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาของสุขภาพที่ทันสมัยและเข้าใจง่าย เนื้อหาครอบคลุมหัวข้อเกี่ยวกับโภชนาการ แม่และเด็ก วัยทำงาน การป้องกันโรค และการดูแลสิ่งแวดล้อม เน้นให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและสะดวก

เมื่อนำผลการศึกษาและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ กมลวรรณ ลิ้มเจษฎาพงษ์, จริญญา ธรรมโชติ และ สมิทธิ์ชาติ พุมมา (2561) เรื่อง กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่ามีประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ ปรากฏการนำเสนอเนื้อหาตามประเภทอินโฟกราฟิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบแยกข้อมูลเป็นส่วน ๆ การบรรยาย การอ้างอิงข้อมูล การยกตัวอย่าง และการเปรียบเทียบ

ข้อสังเกตในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหาในแผ่นภาพอินโฟกราฟิกมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การใช้สีและรูปแบบเนื้อหาที่เป็นระเบียบชัดเจน ช่วยเสริมสร้างความน่าสนใจให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาศึกษา ทำให้เข้าใจข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น
3. มีการจัดกลุ่มข้อมูลและการเปรียบเทียบข้อมูลอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความแตกต่างและความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละส่วนได้ง่ายขึ้น

จากที่กล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่ากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของกรมอนามัยมีความหลากหลาย โดยสามารถนำข้อมูลเชิงสุขภาพที่มีความซับซ้อนมาเผยแพร่ได้อย่างน่าสนใจ ตลอดจนทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องของสุขภาพสาเหตุ และสภาพปัญหา รวมถึงแนวทางการรับมือ และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง เข้าใจง่าย และใช้ระยะเวลาอันรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาที่ปรากฏในแผนภาพอินโฟกราฟิกในเว็บไซต์ AnamaiMedia แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของการนำเสนอเนื้อหา เพื่อโน้มน้าวใจผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี การศึกษาดังกล่าวจึงสามารถเป็นตัวอย่างในการศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวใจให้ประสบความสำเร็จได้

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาอวัจนภาษา เช่น สัญลักษณ์ สี ในแผนภาพอินโฟกราฟิก เพื่อให้เห็นมุมมองอื่นเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาวัจนภาษาที่ใช้ในแผนภาพอินโฟกราฟิกของเว็บไซต์อื่น ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะ

2.3 ควรศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในอินโฟกราฟิกในเรื่องอื่น ๆ เช่น โฆษณา หรือแบบเรียน

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ ลิ้มเจษฎาภรณ์, จริญญา ธรรมโชติ และ สมิตร์ชาติ พุมมา. (2561).

กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแผนภาพอินโฟกราฟิกของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติด้วยลักษณะวิจัย ครั้งที่ 10, 1-6.

กรมอนามัย. (2562). ตัวอย่างแผนภาพอินโฟกราฟิก.

<https://multimedia.anamai.moph.go.th/infographics/>).

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2558). *eGovernment Forum 2015*.

<http://www.mict.go.th/view/1/ข่าวทั้งหมด/ข่าวกระทรวง/1336/>.

จตุพงษ์ ภูสุมาศ. (2560). *Principles infographic* เปลี่ยนข้อมูลเข้าใจยากให้เป็นภาพที่ทรงพลัง. โอดีซี พรีเมียร์.

ณัฐพล บัวอุไร. (2554). *เครือข่ายสังคมออนไลน์. ใบความรู้ที่ 3 เครือข่ายสังคมออนไลน์*.

<https://shorturl.asia/l23Qw>.

ชญรัช นันทชนก. (2559). *Infographic Design*. วิตติกรูป.

บล็อกโอแจ๊สซี. (2557). *ทำไม Infographic จึงเป็นอนาคตของ Online Marketing*.

<http://ojazzy.tumblr.com/tagged>.

ระวี แก้วสุกใส และ ชัยรัตน์ จุสปาโล. (2556). เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณีเฟซบุ๊ก (Facebook) กับการพัฒนาผู้เรียน. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 5(4), 11-28.

ลภัสสรดา เหล็กเพชร และ จุฑามาศ ศรีระชา. (2563). การวิเคราะห์หัวจันภาษาในโพสต์เตอร์ภาพยนตร์ของค่ายหนัง GDH559 จากแอปพลิเคชันอินสตาแกรม (Instagram). *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 12(2), 35-44.

สุดาพร ศรีพรมมา. (2557). *การพัฒนาชุดสื่อฝึกอบรมโดยใช้อินโฟกราฟิกเพื่อให้ความรู้เรื่อง สถานะโรคอ้วนและปัจจัยเสี่ยงด้วยหลัก 6 อ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

อาศิรา พนาราม. (2555). *Infographic เทรนด์มาแรงในสังคมเครือข่ายนิยม*.

<http://tcdconnect.com/content/KnowWhat/1110>.

Authors

Asst. Prof. Dr. Patcharaporn Kachin
Thai Language Department,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phuket Rajabhat University
21 Ratsada, Mueang Phuket District, Phuket 83000
Tel: 09-4515-5362 E-mail: patcharaporn.k@pkru.ac.th

Mr. Kittipong Kleangklaol
Thai Language Department,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phuket Rajabhat University
21 Ratsada, Mueang Phuket District, Phuket 83000
Tel: 08-2940-8267 E-mail: S6410789103@pkru.ac.th